

Itämeren alueen puumarkkinat

Seminaari 14.2.2012

aop. Pekka Säilä, ulkoasiainministeriö, kauppapoliittinen osasto

Arvoisat kuulijat, hyvät naiset ja herrat!

Puu on yksi Suomen ja Pohjois-Euroopan merkittävimpiä luonnonvaroja. Puun käyttö ja sen jalostaminen ovat olleet jo vuosisatoja suomalaisen hyvinvoinnin ja vaurauden perusta ja kasvun pohja. Itämeren alueen puuvarat ovat varsin runsaat Luoteis-Venäjällä, Suomessa ja Ruotsissa.

Itämeren alueen metsäsektorilla kulutetaan noin 100 miljoonaa kuutiota puuta vuodessa.

Venäjän toivottavasti ensi kesänä voimaan tuleva WTO- jäsenyys on kannaltamme hyvin merkittävä asia. Se lisää transparensia ja ennakoitavuutta Venäjän kaupassamme. Ajan mittaan Venäjän nykyisellään varsin vaikea toimintaympäristö helpottuu ja tullaus sekä tekninen sääntely selkiintyvät. Jäsenyys lisää puun liikkuvuutta ja parantaa metsäteollisuuden investointiedellytyksiä. Puun vientitullit, jotka ovat merkittävästi vähentäneet aikoinaan hyvin merkittävää puun tuontia Venäjältä, laskevat kohtuulliselle tasolle. Venäjän WTO-jäsenyyden vaikutuksesta puumarkkinoihin kuulette myöhemmin tänään varsin perusteellisen analyysin.

Viimeisten 10 vuoden aikana on syntynyt uusia sahainvestointeja sekä Venäjälle että Ruotsiin. Venäläisistä on tullut uusia omistajia eräille Saksan suurille sahoille. Yksi näistä on entinen Klausnerin saha Wismarissa, Itämeren rannalla. Sen tuotantokapasiteetti on miljoona kuutiota valmista sahatavaraa vuodessa.

Suomen metsät kasvavat noin 100 miljoonaa kuutiota vuodessa. Oma kulutuksemme on vain puolet tuosta määrästä. Mihin loppuosa joutuu? Miten saisimme uusia investointeja Suomen metsäteollisuuteen? Voisimmeko saada varakkaan naapurimme investoimaan Suomeen? Vai tuleeko se päivä, jolloin viemme Itä-Suomesta puutamme Viipurin sellutehtaalle ja Svetogorskin paperitehtaalle? Tai suomalaista tukkia rajan takana oleville sahoille? Voisiko Viipurin yli 700 000 tonnin pellettitehdas hankkia osan puuraaka-aineesta Imatran ja Lappeenrannan seudulta, josta välimatka olisi noin 100 kilometriä?

Puuraaka-aineelle etsitään uusia käyttökohteita. Perinteiset lopputuotteet kuten sellu ja paperi saattavat joutua väistymään kovassa kansainvälisessä kilpailussa. Merkkejä tästä on jo nähtävissä; Suomessa olevaa tuotantoa on ajettu alas ja on epävarmaa, saavutetaanko vuoden 2005 tasoa enää koskaan. Näiden vanhojen tuotteiden tilalle voi tulla uusia tuotteita kuten lisääntyvä puurakentaminen, nanoselluloosa, biopolttoaineet ja uuden sukupolven pakkausmateriaalit. Sen sijaan sahatavaran markkinanäkymät ovat pidemmällä tähtäimellä positiiviset Aasian kysynnän kasvun ja Euroopan puurakentamista suosivan kestävän kehityksen trendin ansiosta.

On selvää että Suomen sahauskapasiteetista suurin osa menee tulevaisuudessakin vientiin. Jotta vientimme olisi kilpailukykyistä, meidän on pystyttävä turvaamaan tasainen raaka-aineen saanti kaikissa olosuhteissa. Venäjän WTO- jäsenyys on tässä suhteessa merkittävä, mutta myös kotikenttä on hoidettava hyvin. Itämeren alueen puumarkkinoiden esteetön toiminta on meille nyt ja tulevaisuudessa yksi keskeinen kilpailukykytekijä ja hyvinvoinnin lähde.

Suuri kysymys on, missä määrin metsäteollisuuden uudet tuotteet, puupolttoaineet ja uudet investoinnit tulevat vaikuttamaan puun saatavuuteen ja hintaan tulevina vuosina. Siihenkin tältä seminaarilta saadaan varmasti eväitä.

Toivon, että päivän keskustelut tulevat olemaan hyödyllisiä ja hedelmällisiä!